

Ištrauka iš Hadi Benoto kalbos, kai ji paskelbė apie atradimus Dar es Balate, Rakio planetoje:

Džiaugiuosi, kad šį rytą ne tik skelbiame atradę nuostabią saugyklą su nepaprastu ant riduliano kristalų popieriaus užrašytų rankraščių rinkiniu, bet drauge didžiuojuosi galėdama išdėstyti argumentus, pagrindžiančius mūsų atradimo ypatingumą – kodėl manome radę tikruosius Leto II, Dievo Imperatoriaus, dienoraščius.

Pirmiausia dar norėčiau priminti jums apie istorinį lobį, kurį vadiname Pavogtaisiais dienoraščiais, – labai senus tomus, kurie bėgant amžiams mums šitiek daug atskleidė apie protėvius. Kaip žinote, Pavogtuosius dienoraščius iššifravo Kosminių kelionių gildija. Šiems dabar rastiems tomams išversti irgi panaudotas Gildijos rakto metodas. Niekas neneigia Gildijos rakto senumo, ir šios knygos išverstos remiantis Gildijos raktu, *tik juo*.

Antra, šie tomai spausdinti labai senos gamybos Aikso diktanteliu. Pavogtieji dienoraščiai nepalieka abejonių, kad būtent tokiu būdu Letas II užrašinėjo pastabas apie praeitį.

Trečia, ir, manome, tai tolygu atskiram atradimui – pati saugykla. Šių *dienoraščių* saugykla neabejotinai sukurta Aikso, ir jos konstrukcija tokia primityvi ir kartu taip stebina, kad teks naujai peržvelgti istorinę Išsibarstymo epochą. Kaip ir reikėjo tikėtis, saugykla buvo nematoma. Ji, paslėpta daug giliau, nei galėjome numanyti remdamiesi mitais ir tautosaka, skleidė spinduliuotę ir ją sugėrė imituodama natūralią aplinką – tai mechaninė mimezė, kuri savaime nuostabos nekelia. Tačiau mūsų inžinierius apstulbino elementariausios, išties primityvios mechaninės priemonės.

Matau, kad kai kurie esate sužavėti lygiai tiek, kiek mes. Manome susidūrę su pirma aiksiečių sfera, aklakambariu, po kurio sukurti ir kiti tokie įrenginiai. Net jei jis ir nėra pirmas, spėjame, bus *vienas* pirmųjų, jame sutelkti pirmojo principai.

Nuraminsiu neabejotiną jūsų smalsumą patikindama, kad dabar jums surengsime trumpą ekskursiją po saugyklą. Tik paprašysime laikytis tylos, nes mūsų inžinieriai ir kiti specialistai tebedirba aiškindamiesi paslaptis.

Prieiname ketvirtą punktą, didžiausią mūsų atradimą. Sunku nusakyti jausmus, kylančius pristatant dar vieną šioje vietoje aptiktą radinį – garso įrašus, ant kurių laikmenos pažymėta, kad juos padarė Letas II savo tėvo Polo Muadibo balsu. Kadangi autentiški Dievo Imperatoriaus įrašai saugomi bene geresnių archyvuose, nusiuntėme savo įrašų, padarytų naudojant senovinę mikropūslelių sistemą, pavyzdžius Seserijai su oficialiu prašymu, kad jos atliktų lyginamąjį bandymą. Neabejojame, kad bus patvirtintas įrašų autentiškumas.

Dabar atkreipkite dėmesį į išverstas ištraukas, kurios jums buvo įteiktos prie įėjimo. Naudodamasi proga norėčiau atsiprašyti už jų svorį. Girdėjau, kai kurie jūsų dėl to šmaikštavote. Paprastą popierių naudojome dėl praktinės priežasties – taupumo. Originalas užrašytas ypač smulkiais simboliais, tad teko juos gerokai padidinti, kad taptų įskaitomi. Tiesa, norint perspausdinti vieno originalo iš riduliano kristalo dokumento turinį, reikia daugiau nei keturiasdešimties tokių tomų, kokį dabar laikote rankose.

O dabar, jei projektorius... gerai. Ant ekrano jūsų kairėje projektuojame teksto originalo puslapio dalį. Iš pirmo pirmojo tomo puslapio. Mūsų vertimas yra ekranuose dešinėje. Atkreipiu jūsų dėmesį į turinio akivaizdybę, poetiškų žodžių vingrybę ir vertime išryškėjančią prasmę. Stilius atskleidžia tą pačią mums atpažįstamą asmenybę. Manome, tai galėjo parašyti tik asmuo, kuris tiesiogiai patyrė protėvių prisiminimus ir stengiasi pasidalinti nepaprasta ankstesnių gyvenimų patirtimi taip, kad ją suprastų ir mažiau apdovanotieji.

Pažvelkite į perteikiamą turinį. Nuorodos atitinka viską, ką istorija mums pasakoja apie vienintelį asmenį, kuris, kaip manome, tokį pasakojimą galėjo parašyti.

Dabar turime jums dar vieną staigmeną. Šį rytą leidau sau pakviesti žinomą poetą Rebetą Vrebę pakilti į tribūną ir perskaityti trumpą mūsų pirmojo puslapio vertimo ištrauką. Mūsų pastebėjimu, net ir išversti, šie žodžiai skaitomi pakinta. Norime jums parodyti išties nepaprastą šių tomų ypatybę.

Ponios ir ponai, sutikite Rebetą Vrebę.

Iš Rebeto Vrebo skaitymo:

Patikinu jus – esu likimo knyga.

Klausimai – mano priešai. Nes mano klausimai sproginėja! Atsakymai kyla staiga, it išbaidytas paukščių pulkas, užtemdydami mano neišvengiamų prisiminimų dangų. Nė vienas atsakymas, nė vienas, manęs netenkina.

Kokie daugiasieniai blyksteli, man įžengus į baisųjį savo praeities lauką. Esu sutrupėjusio titnago skeveldra, uždaryta dėžutėje. Dėžutė sukasi spirale ir dreba. Mane blaško paslapčių audra. Kai dėžutė atsidaro, grįžtu į šią dabartį kaip svetimšalis į pirmąją žemę.

Lėtai (kartojau, lėtai) persimokau savo vardą.

Bet tai nereiškia, kad pažįstu save!

Tas asmuo mano vardu, tas Letas, antrasis tokiu vardu pavadintas, savo galvoje aptinka kitus balsus, kitus vardus ir kitas vietas. Ak, pažadu jums (kaip buvo pažadėta ir man), kad atsiliepiu tik šaukiamas vienu vardu. Jei tarsite „Letai“, atsiliesiu. Tik dėl kentėjimo tai tikra, dėl kentėjimo ir dėl dar vieno dalyko:

Aš laikau gijas!

Visos jos – mano. Man pakanka tik įsivaizduoti temą – tarkim... *vyrai, kritę nuo kardo*, – ir štai visas pralietas kraujas, visi ištisi vaizdai, visos dejonės, visos grimasos.

Motinytės džiaugsmas, pagalvoju, ir visos gimdymo lovos – mano. Kūdikų šypsenos ir mielas naujų kartų gugavimas. Pirmieji mažųjų žingsniai ir pirmosios jaunuolių pergalės, pateiktos man žavėtis. Viskas sukrenta, persidengia, kol nebematau nieko daugiau, tik to paties pasikartojimą.

„Išsaugok visa nepaliesta“, – perspėju save.

FRANK HERBERT

Kas gali paneigti vertę tokių patirčių ir pažinimo, kuriais remdamasis
žiūriu į kiekvieną naują sekundę?

Ak, bet tai jau praeitis.

Negi nesuprantate?

Tai tik praeitis!

Ši rytą gimiau jurtoje, arklių ganyklos pakraštyje, planetoje, kurios nebėra. Rytoj gimsiu kitur, kitoje vietoje. Dar nenusprendžiau. Tačiau šįryt – ak, šis gyvenimas! Akims išmokus susitelkti į vieną tašką, pažvelgiau į saulės nušviestą ištryptą žolę ir pamačiau veiklius žmones, panirusius į mielus kasdienos darbus. Kur... kurgi dingo visas tas veržlumas?

Pavogtieji dienoraščiai

Trys žmonės, bėgantys į siaurę mėnulio šešėlių nuklotame Uždraustajame miške, buvo išsibarstę per beveik pusę kilometro. Paskutinis bėgikas vos šimtu metrų lenkė persekiojančius D-vilkus. Buvo girdėti nekantraujančių žvėrių staugimas ir alsavimas, kaip visada, nenuleidžiant akių nuo grobio.

Pirmasis mėnulis tvieskė kone virš galvos, tad miške buvo ganėtinai šviesu ir, nors čia aukštesnės Arakio platumos, po vasaros dienos karščio dar laikėsi šiluma. Nakties oro gūsis iš Paskutiniosios Saryro dykumos nešė dervų kvapą, po kojomis drėgme alsavo durpės. Kartkartėmis bėgikų takus perskrodavo vėjas, nuo Kainso jūros, telkšančios už Saryro, atpūsdamas druskos ir žuvies dvelksmą.

Paskutinis bėgikas – likimo ironija – vadinosi Ulotas, fremenų kalba – „numylėtasis lėtūnas“. Ulotas buvo žemaūgis ir turėjo polinkį tukti, todėl ruošiantis žygiui jam teko dar ir laikytis dietos. Buvo numetęs svorio prieš smarkų bėgimą, bet veidas liko apvalinas, plačios rudos akys rodė jo pažeidžiamumą dėl numanomos per didelės kūno masės.

Ulotas aiškiai suprato, kad toliau nebepabėgs. Jis gaudė orą ir švokštė. Retkarčiais suklupdavo. Tačiau nešaukė savo palydovų. Suprato, šie jam nepadės. Visi buvo davę tą pačią priesaiką ir žinojo, kad jų negins niekas, vien senosios dorybės, fremeniška ištikimybė. Tokia tebebuvo tiesa, nors viskas, kas kadaise buvo fremeniška, dabar apnešta muziejaus dulkėmis – virtę iš Fremenų muziejaus išmoktais pasakojimais.

Būtent dėl fremeniškos ištikimybės Ulotas tylėjo, net visiškai suvokdamas savo pražūtį. Jis puikiai laikėsi senųjų dorybių, betgi tai buvo apgailėtina, nes visi bėgliai savo dorybes rėmė tik knyginėmis žiniomis ir tautosakos legendomis.

Ulotui iš paskos lėkė D-vilkai, milžiniški, pilki, kone žmogaus ūgio. Jie šokinėjo ir inkštė iš nekantrumo, atlošę galvas, įsmeigę akis į mėnulio išduodamą grobio pavidalą.

Kairė Ulotą pėda užkliuvo už šaknies ir jis vos neparvirto. Bet dėl to kaip tik įsikvėpė jėgų. Jis ėmė bėgti greičiau ir nuo persekiotojų atsiplėšė gal per vilko ilgį. Yrėsi rankomis. Garsiai gaudė orą pravira burna.

D-vilkai nelėtino žingsnio. Sidabriniai šešėliai, šmėžuojantys skersai stiprių, neprinokusių savojo miško kvapų. Jie žinojo, kad viršus bus jų. Iš patirties.

Ulotas vėl suklupo. Atgavo pusiausvyrą nusistvėręs už medelio ir toliau lėkė giliai alsuodamas, gaudydamas orą, drebančiomis kojomis, sunkiai atlaikančiomis krūvį. Neliko jėgų paspartinti žingsnį.

Stambi D-vilkė užsuko Ulotui iš kairės. Tada šoko jam skersai kelio. Milžiniški dantys smigo Ulotui į petį, vilkė jį supurtė, bet Ulotas neparkrito. Miško kvapus papildė aitrus kraujo kvapas. Smulkesnis patinas sugriebė jo dešinį klubą ir pagaliau Ulotas rėkdamas parkrito. Gauja puolė ir jo riksmas nutrūko, greitai, galutinai.

Nesustoję paėsti, D-vilkai persekiojo toliau. Jų šnervės uodė miško paklotę, gaudė kvapų pliūpsnius ir sekė šiltais kitų dviejų bėgikų pėdsakais.

Dabartinis paskutinysis buvo vardu Kvutegas – senas ir garbingas Arakio vardas, išlikęs dar nuo Kopus laikų. Jo protėvis Tabro siče tarnavo Mirties distiliavimo meistrui, bet daugiau nei prieš tris tūkstančius metų, pranykusių praeityje, kuria daugelis nebetikėjo. Kvutegas lėkė ilgais šuoliais, jo aukštas ir liaunas kūnas atrodė puikiai pritaikytas tokiam

krūviui. Ilgi juodi plaukai plaikstėsi ereliškų bruožų veidui pavymui. Kaip ir bendražygiai, jis vilkėjo juodą bėgimo kostiumą iš tankaus trikotažo. Per jį matyti, kaip juda sėdmenys ir stangrios šlaunys, kaip jis giliai ir tolygiai kvėpuoja. Tik Kvutegas bėgo daug lėčiau, nei galėtų, – susižeidė dešinę keli leidamasis nuo sampylų, juosiančių Dievo Imperatoriaus Citadelę Saryre.

Kvutegas girdėjo Uloto riksmus, staiga stojusią mirtiną tylą, paskui – vėl medžiojančių D-vilkų inkčiojimus. Jis stengėsi stabdyti mintyse kylančius vaizdus, kuriuose Leto pabaisos sargybiniai žudo dar vieną draugą, bet vaizduotė jau glėbė jį savo kerais. Kvutegas pagalvojo apie praeiksmą tironui, bet nešvaistė kvapo jam išstarti. Dar yra tikimybė, kad jis pasieks Aidaho upės prieglobstį. Kvutegas žinojo, ką apie jį galvoja draugai – net Siona. Jis visada buvo linkęs kaupti. Dar vaikystėje taupė savo energiją, kol jos tikrai prisireikdavo, ir atsargas naudodavo kaip šykštuolis.

Nepaisydamas sužeisto kelio Kvutegas didino tempą. Žinojo, kad upė netoli. Žaizda reikė jau nebe nepakeliamą kančią, ji buvo peraugusi į nuolatinę liepsną, kuri svilino visą koją ir šoną. Jis žinojo savo ištvermės ribas. Taip pat žinojo, kad Siona turėtų būti jau prie pat vandens. Ji greičiausia bėgikė ir nešė užantspauduotą paketą, o jame – daiktus, kuriuos jie pavogė iš Saryro tvirtovės. Bėgdamas Kvutegas sutelkė mintis į tą paketą.

Saugok jį, Siona! To reikės, kad sunaikintum jį!

Į Kvutego sąmonę įsiskverbė nekantrus D-vilkų inkštimas. Jie per arti. Tada jis suprato, kad pabėgti nepavyks.

Bet Siona turi ištrūkti!

Jis grįžtelėjo ir pamatė, kaip vienas iš vilkų lenkia iš šono. Jo sąmonėje iškilo jų puolimo schema. Kai vilkas liuoktelėjo, Kvutegas irgi pašoko. Pasistengė, kad tarp jo ir gaujos atsidurtų medis, jis pasilenkė po šokančiu vilku, abiem rankomis sugriebė jo užpakalinę koją ir nesustodamas sučiuptą vilką išsuko ratu, taip išsklaidydamas kitus. Pamatęs, kad padaras ne toks sunkus, kaip tikėjosi, ir apsidžiaugęs pasikeitusiais vaidmenimis, jis vožė šia gyva kuoka kitiems užpuolikams, ir du krito sutraiškytomis kaukolėmis. Tačiau nepavyko apsisaugoti iš visų pusių. Liesas patinas griebė jį iš nugaros, trenkė į medį ir jis paleido savo kuoką.

– Bėk! – sušuko jis.

Būrys puolė ir Kvutegas dantimis stvėrė liesojo patino gerklę. Jis kando su visa viltį praradusio žmogaus jėga. Vilko kraujas pliūptelėjo jam per veidą, apakino. Pasivertęs pats nesusigaudydamas kur link, Kvutegas griebė kitą vilką. Keli gaujos nariai skalydami blaškėsi, net puolė sužeistus saviškius. Tačiau diduma grobio nepaleido. Dantys iš abiejų pusių perplėšė Kvutegui gerklę.

Siona girdėjo Ulotą riksmą, paskui – tą pačią nedviprasmišką tylą, po jos – gaujos skalijimą, vilkams vėl pradėjus persekioti. Ją užplūdo toks pyktis, kad, atrodė, sprogs. Ulotas buvo parinktas šiai užduočiai dėl analitinių gebėjimų, dėl to, kad mokėjo iš kelių dalių išvelgti visumą. Būtent Ulotas, iš savo rinkinio išsitraukęs lupą, apžiūrėjo du keistus tomus, kuriuos jie rado kartu su Citadelės planais.

– Manau, kad čia šifras, – pasakė Ulotas.

Ir Radis, tas vargšas Radis, kritęs pirmasis... pareiškė:

– Negalime apsikrauti. Išmesk.

Ulotas paprieštaravo:

– Taip neslėptų, jei nebūtų svarbu.

Kvutegas palaikė Radį.

– Atvykome dėl Citadelės planų ir juos radome. Šitie per sunkūs.

Tačiau Siona pritarė Ulotui.

– Aš juos nešiu.

Tuo ginčas baigėsi.

Vargšas Ulotas.

Visi žinojo, kad jis silpniausias komandos bėgikas. Ulotas daug ką darė lėtai, bet proto skaidrumo iš jo neatimsi.

Jis patikimas.

Ulotas *buvo* patikimas.

Siona susitvardė ir panaudojo pykčio energiją tempui padidinti. Mėnesienoje pro šalį šmėkščiojo medžiai. Ji paniro į belaikę bėgimo tuštumą, kai nelieka nieko, tik judesiai, jos kūnas, darantis, ką pratęs daryti.

Vyrai manė, kad ji graži, kai bėga. Siona tai žinojo. Jos ilgi tamsūs plaukai buvo tvirtai surišti, kad nesidraikytų bėgant. Ji apkaltino Kvutegą kvailumu, kai šis atsisakė padaryti taip pat.

Kur Kvutegas?